

จดหมายข่าว สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

National Institute of Animal Health [NIAH] Newsletter
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ISSN 0858-4516

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2538)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเปิดงานใช้โคไธเนแห่งชาติ
ประจำปี 2537 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2537

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเปิดงานใช้โคไธเนแห่งชาติ
ประจำปี 2538 ณ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ถนนมิตรภาพ
อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2538

การเลี้ยงโค

ในยุคโลกาภิวัตน์

นพพร ศราทธพันธุ์ และสมชาย ช่างทอง รายงาน

ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคแห่งเทคโนโลยีข่าวสารไร้ขอบเขตและขีดจำกัดซึ่งได้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศหลากหลายด้านด้วยกัน ปัจจุบันการเลี้ยงสัตว์โดยเฉพาะการเลี้ยงโคกำลังได้รับการส่งเสริมและเป็นที่สนใจของเกษตรกรอย่างจริงจังก็ได้รับการพัฒนาให้ทันยุคนี้คงจะได้สรุปเรียบเรียงเป็นลำดับไป

4 หมื่นล้านบาท

เพื่อลือทดแทนการเกษตรกรรมภาคปศุสัตว์ที่มีปัญหา

คงเป็นที่ทราบกันว่าสินค้าเกษตรหลายชนิดประสบกับปัญหาเรื่องการขายและภาวะราคาตกต่ำ เช่น ข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย เป็นต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้เสนอแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2536 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินโครงการนี้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537-2539 รวม 3 ปี โดยมีวงเงินในปี 2537 ประมาณ 10,000 ล้านบาท และรวมตลอดโครงการ 3 ปี ประมาณ 40,000 ล้านบาท

กตพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง-มันสำปะหลัง-กาแฟ-พริกไทย

โครงการฯ มีเป้าหมายลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย รวมทั้งประเทศประมาณ 4,900,000 ไร่เศษ มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นและเลี้ยงสัตว์ให้ผลตอบแทนสูงกว่าแทน โดยรัฐให้ความช่วยเหลือเรื่องเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ งบประมาณจ่ายขาดเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตบางอย่างรวมทั้งงบดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร

เพิ่มพื้นที่เลี้ยงโค..รายได้ดีและมั่นคงกว่า

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ-โคเนื้อ เป็นโครงการหนึ่งตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรดังกล่าว เนื่องจากปัจจุบันอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อ เป็นที่สนใจของเกษตรกรทั่วไป และเป็นอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างดี และมั่นคงเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพทางการเกษตรอื่นๆ

ลดการนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรเพื่อเพิ่มทั้งคุณภาพและปริมาณการผลิตนํ้านมภายในประเทศ ซึ่งปัจจุบันปริมาณนํ้านมดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศไม่ถึงร้อยละ 30 ของปริมาณนมและผลิตภัณฑ์นมที่บริโภคในประเทศจำเป็นต้องนำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมจากต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่ากว่า 5,000 ล้านบาทต่อปี

เราจะได้ดีมีนมกินทั่วหน้า

รัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่แน่วแน่ในการสนับสนุนให้ประชาชนได้ดื่มนมกินกันเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ดังจะเห็นได้จากงบประมาณโครงการนมโรงเรียนดังนี้

ปี 2536	จำนวนเงิน 300 ล้านบาทเศษ
ปี 2537	จำนวนเงิน 1,000 ล้านบาทเศษ
ปี 2538	จำนวนเงิน 2,000 ล้านบาทเศษ

รวมทั้งยังมีนโยบายสนับสนุนการรณรงค์การดื่มนมของประชาชนทั่วไป ซึ่งจะทำให้มีการบริโภคนมและผลิตภัณฑ์นมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นผลให้อัตราส่วนของนํ้านมดิบที่ผลิตในประเทศมีแนวโน้มลดลงเป็นลำดับ จึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มปริมาณอาหารโปรตีนจากเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคที่พอเพียงในประเทศได้อีกประการหนึ่ง

พื้นที่เป้าหมาย : โคนม 16 จังหวัด-โคเนื้อ 44 จังหวัด

ในด้านส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์นั้น กรมปศุสัตว์ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโครงการดังนี้

โคนม

มีเป้าหมายส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้นปีละ 2,000 ราย รายละ 5 ตัว รวมแม่โคนมปีละประมาณ 10,000 ตัว มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการผลิตนํ้านมให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้น จากเดิมประมาณ 8-9 ลิตร/วัน/ตัว

เป็น 15 ลิตร/วัน/ตัว ในพื้นที่เป้าหมาย 16 จังหวัด เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมแต่ละรายจะได้รับเงินกู้ ประมาณ 220,000-230,000 บาท โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี และได้รับการช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิตคิดเป็นมูลค่ารายละประมาณ 30,000 บาทเศษ รวมทั้งการช่วยเหลือบริการผสมเทียม การป้องกัน กำจัดและรักษาโรค การฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเลี้ยงดูจัดการฟาร์ม และด้านอาหารสัตว์จากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ และองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

โคเนื้อ

ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 10,000 ราย รายละ 5 ตัว รวมแม่โคเนื้อปีละประมาณ 50,000 ตัว ปีงบประมาณ 2537 มีพื้นที่เป้าหมาย 44 จังหวัด สำหรับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อนี้เกษตรกรแต่ละรายจะได้รับเงินกู้ ในวงเงิน 75,500 บาท และปัจจัยการผลิตเป็นมูลค่ารายละ 17,500 บาท และพันธุ์โคเนื้อพร้อมปุ๋ยโคฟอพันธ์ุจากกรมปศุสัตว์อีกส่วนหนึ่ง

เปิดโครงการฯ แล้วหลายเขต

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ-โคเนื้อตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติได้ร่วมเปิดโครงการฯ และแสดงนิทรรศการสุขภาพสัตว์ ดังนี้

เขต 2 อ.วังน้อย	จ.สระแก้ว	7 มิถุนายน	2537
เขต 3 อ.บึงใหญ่	จ.นครราชสีมา	27 สิงหาคม	2537
เขต 1 อ.หันคา	จ.ชัยนาท	8 กันยายน	2537
เขต 7 อ.เมือง	จ.เพชรบุรี	17 กันยายน	2537
เขต 8 อ.เมือง	จ.พิจิตร	13 ตุลาคม	2537
เขต 4 อ.เมือง	จ.อุดรธานี	7 พฤศจิกายน	2537
เขต 5 อ.ท่าม่วง	จ.สุราษฎร์ธานี	29 ธันวาคม	2537

ผลผลิตดีบ่มได้จากโคที่สุขภาพดี

ต้องรีบเร่งสำรวจสถานะโรคโค

เพื่อให้โคมีสุขภาพดีและปลอดโรค จึงต้องมีกิจกรรมสำรวจสถานะโรคโคโดยแบ่งพื้นที่รับผิดชอบดังนี้

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ	เกษตรกลาง กรุงเทพฯ	พื้นที่เป้าหมาย เขต 1-2-7
ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคเหนือ จ.ลำปาง		5-6
ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น		3-4
ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช		8-9

เป้าหมายการดำเนินงาน

1. สำรวจโรคในโคนม
2. สำรวจสารอาหาร แร่ธาตุ เอนไซม์ในชีร์มและสารตกค้างในน้ำนม
3. สำรวจหาปรสิตในอวัยวะ ในเลือด และภายนอก
4. สำรวจโรคเค้านมอีกเสบ

ระบบประสิทธิภาพเพื่อการจัดเก็บข้อมูลผลผลิตน้ำนม

พื้นที่ดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2537 มีดังนี้

สหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จำกัด	จ.สระแก้ว
สหกรณ์โคนมชัยบาดาล จำกัด	จ.ลพบุรี
สหกรณ์โคนมวิหารแดง จำกัด	จ.สระบุรี
สหกรณ์โคนมท่าหลวงจำกัด	จ.ลพบุรี
สหกรณ์โคนมมวกเหล็ก จำกัด	จ.สระบุรี
สหกรณ์โคนมป่าช่อง จำกัด	จ.นครราชสีมา
สหกรณ์โคนมอุดรธานี จำกัด	จ.อุดรธานี
สหกรณ์โคนมขอนแก่น จำกัด	จ.ขอนแก่น
สหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด	จ.นครราชสีมา
สหกรณ์โคนมประจวบคีรีขันธ์จำกัด	จ.ประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการ

กรมปศุสัตว์จะร่วมมือกับชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือกลุ่มโคนมเอกชนทำการคัดเลือกกลุ่มโคนมที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเก็บข้อมูล ผลผลิตน้ำนม ปีละ 10 กลุ่ม จำนวน 3 ปี รวม 30 กลุ่ม จำนวนโครีนมประมาณ 14,000 ตัว เพื่อเก็บข้อมูลผลผลิตน้ำนมระบบสืบพันธุ์ ฯลฯ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล แจกแจงสาเหตุ นำผลการวิเคราะห์ไปแนะนำวิธีการแก้ไขให้เกษตรกรได้นำไปปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงดูโคนมให้ดีขึ้น ในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้น กรมปศุสัตว์จะร่วมมือกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการในกิจกรรมนี้ให้สามารถเก็บข้อมูลวิเคราะห์ และแจ้งผลให้ เกษตรกรนำไปแก้ไขปรับปรุงการเลี้ยงโคนมให้ดีขึ้น กรมปศุสัตว์จะฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงความสำคัญในการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หลังจากนั้นกรมปศุสัตว์จะจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจเยี่ยม กลุ่มเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้คำแนะนำพร้อมทั้งร่วมแก้ไขปัญหาโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องส่งผลผลิตน้ำนมโคเป็นรายตัวเดือนละครั้ง บันทึกลงในแบบฟอร์ม ของกรมปศุสัตว์ แล้วนำไปส่งที่ทำการกลุ่มสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน กลุ่มสหกรณ์ที่ เข้าร่วมกิจกรรมจะต้องจัดหาเจ้าหน้าที่ 1 คนเพื่อประสานงานและดำเนินการในกิจกรรมนี้ เช่น จัดเก็บข้อมูลจากโคของเกษตรกรเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ระยะเวลาดำเนินการ เริ่มปี 2537-2539

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบสภาพภาพผลผลิตน้ำนมโดยเฉลี่ยต่อตัวของโคนมที่เชื่อถือได้ และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยและวางแผนการพัฒนาโคนมของประเทศไทย
2. สามารถใช้ข้อมูลวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง และทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะด้านการจัดการเลี้ยงโคนม ซึ่งเมื่อเกษตรกรมีการจัดการดีขึ้น อัตราการผสมติดจะดีขึ้น ช่วงห่างของการให้ลูกจะลดลง ทำให้ได้ลูกเพิ่มขึ้นและจากผลดังกล่าวจะทำให้เกษตรกรประหยัดเงินได้เป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 6 ล้านบาท ในการเก็บข้อมูลได้ในปีแรก 3,000 ตัว
3. ข้อมูลดังกล่าว เกษตรกรสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกโค เก็บไว้ขยายพันธุ์หรือคัดออก แล้วแต่กรณี
4. ในอนาคต เกษตรกรจะมีการจำหน่ายโคตามคุณภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมทั้งผู้ซื้อและผู้จำหน่าย

หลังจากนั้นกลุ่มสหกรณ์จะเป็นผู้ดำเนินการซึ่งคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในด้านข้อมูลที่จะช่วยให้รู้สถานภาพผลผลิตน้ำนมโดยเฉลี่ยต่อตัวของโคนม อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิจัย วางแผนการพัฒนาโคนมของประเทศ สามารถใช้ข้อมูลวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องและทันเหตุการณ์โดยเฉพาะด้านการเลี้ยงโคนม ซึ่งจะช่วยให้อัตราการผสมติดดีขึ้น ช่วงห่างของการให้ลูกจะลดลงทำให้ได้ลูกเพิ่มขึ้น จากผลดังกล่าวจะทำให้เกษตรกรประหยัดเงินได้เป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 6 ล้านบาท ในการเก็บข้อมูลได้ในปีแรก 3,000 ตัว ข้อมูลดังกล่าวเกษตรกรสามารถ นำมาเป็นเครื่องมือในการคัดเลือกโค เก็บไว้ขยายพันธุ์หรือคัดออกแล้วแต่กรณี ในอนาคตเกษตรกรจะมีการจำหน่ายโคตามคุณภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรม ทั้งผู้ซื้อและผู้จำหน่ายต่อไป

แนวทางโครงการวิจัยการพัฒนาโคนมด้านสุขภาพสัตว์

มีหลายประเด็นที่ท้าทายนักวิจัยอยู่ เช่น

- ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากปัญหาสุขภาพในโคนม
- สาเหตุและปัจจัยของโรคและปัญหาด้านสุขภาพในโคนม
- มาตรการควบคุมเพื่อลดความสูญเสีย
- การปรับปรุงคุณภาพน้ำนมและผลิตภัณฑ์นม ฯลฯ

สรุป

โครงการฯ และกิจกรรมต่างๆ จะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ผกผันของสภาพเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อม อันเนื่องมาจากข้อมูลข่าวสารที่ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์นั้น จะต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพ และการประสานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์และภาคเอกชน ในเรื่องการจัดการและการตลาดด้วย

จดหมายข่าว สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

NIAH Newsletter

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านสุขภาพสัตว์ โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์และการเลี้ยงสัตว์
เจ้าของ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภาควิชาสัตวบาล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 579-8908-14, 5797591 Fax 579-7591, 579-8919
ที่ปรึกษา รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ฝ่ายสัตวแพทย์ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

กองบรรณาธิการ นสพ.นพพร ศราภพันธุ นสพ.วัชรชัย ณรงค์ศักดิ์ นสพ. สุทธิศักดิ์ บุญจิต สพ.ณมนทนกันต์ วงศ์ภากร
ค้นฉบับ-รูปเล่ม นายสมชาย ช่างทอง นสพ.พัชรภรณ์ เกาพาด นสพ.จรัสรัตน์ โพธิ์ถวิล นสพ.จิตรตรา รัตนเมณีกุล
จัดพิมพ์-เผยแพร่ นสพ.บรรจง อภิวัฒนภากร น.ส.วันดี แซ่ตั้ง นางสมนึกา จงกลฐากร น.ส.เบญจวรรณ พิพิธกุล

กำหนดออกทุก ๆ 2 เดือน พิมพ์ครั้งละ 1,200 ฉบับ

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

กรมปศุสัตว์ จตุจักร กทม.10900

ที่ กษ 0615/ 2.21

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน

ใบอนุญาตเลขที่ 1/2521

ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี